

Nové požadavky na kontrolu *Listeria monocytogenes*

25.6.2026 - | Státní veterinární správa ČR

Dne 1. července 2026 vstupuje v účinnost nařízení Komise (EU) 2024/2895, kterým se mění nařízení (ES) č. 2073/2005, pokud jde o *Listeria monocytogenes*.

Cílem této změny je zajistit **jednotnou úroveň ochrany veřejného zdraví napříč celým potravinovým řetězcem** - od výrobce přes distribuci až po maloobchod - u potravin určených k přímé spotřebě.

Nové uplatnění limitů

U kategorie potravin 1.2 (potraviny určené k přímé spotřebě, které podporují růst *L. monocytogenes*, jiné než pro kojence a zvláštní léčebné účely) bude nově uplatňován následující přístup ve všech fázích uvádění na trh:

1. „nezjištěno v 25 g“

pokud výrobce není schopen ke spokojenosti příslušného orgánu prokázat, že úroveň *Listeria monocytogenes* nepřekročí limit 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti potraviny (nemá validní studii údržnosti),

2. „100 KTJ/g“

pokud výrobce tuto skutečnost prokáže (má validní studii údržnosti se zaměřením na *L. monocytogenes*).

Význam studií údržnosti

V návaznosti na uvedené změny bude při hodnocení těchto potravin zásadní:

- dostupnost studie údržnosti,
- vyhodnocení, zda studie dostatečně dokládá nepřekročení limitu 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti.

Výsledek tohoto posouzení je rozhodující pro:

- volbu metody stanovení (metoda stanovení průkazu vs. stanovení počtu),
- uplatnění příslušného mikrobiologického limitu.

Studie údržnosti se zaměřením na *Listeria monocytogenes* se tak stávají klíčovým nástrojem pro hodnocení výrobků určených k přímé spotřebě z hlediska jejich testování.

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 2073/2005 o mikrobiologických kritériích pro potraviny

Kategorie potravin	Mikroorganismy/jejich toxiny, metabolity	Plán odběru vzorků	Limity	Analytická referenční metoda	Fáze, na níž se kritérium vztahuje
n	c	m	M		
1.1 Potraviny určené k přímé spotřebě pro kojence a potraviny určené k přímé spotřebě pro zvláštní léčebné účely	<i>Listeria monocytogenes</i>	10	0	nezjištěno ve 25 g	EN/ISO 11290-1 produkty uvedené na trh během doby údržnosti
1.2 Potraviny určené k přímé spotřebě, které podporují růst <i>L. monocytogenes</i> , jiné než pro kojence a pro zvláštní léčebné účely	<i>Listeria monocytogenes</i>	5	0	100 KTJ/g (*)	EN/ISO 11290-2 produkty uvedené na trh během doby údržnosti
5	0	nezjištěno ve 25 g (**)	EN/ISO 11290-1	produkty uvedené na trh během doby údržnosti	
1.3 Potraviny určené k přímé spotřebě, které nepodporují růst <i>L. monocytogenes</i> , jiné než pro kojence a pro zvláštní léčebné účely	<i>Listeria monocytogenes</i>	5	0	100 KTJ/g	EN/ISO 11290-2 produkty uvedené na trh během doby údržnosti

(*) Toto kritérium platí, pokud je provozovatel potravinářského podniku, který potraviny vyrábí, schopen ke spokojenosti příslušného orgánu prokázat, že úroveň *L. monocytogenes* nepřekročí limit 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti. Provozovatel může pro průběh procesu stanovit průběžné limity, které musejí být dostatečně nízké, aby zaručily, že limit 100 KTJ/g nebude na konci doby údržnosti překročen.

(**) Toto kritérium platí, pokud není provozovatel potravinářského podniku, který potraviny vyrábí, schopen ke spokojenosti příslušného orgánu prokázat, že úroveň *L. monocytogenes* nepřekročí limit 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti.

Typy studií údržnosti

Studie údržnosti lze rozdělit na:

„Povinné“ studie údržnosti představují základní, všeobecné studie, jejichž cílem je především shrnout klíčové vlastnosti výrobku a dostupné informace o něm. Součástí těchto studií může být také

srovnání s relevantní vědeckou literaturou a dostupnými údaji z výzkumu. Na základě těchto podkladů je provozovatel potravinářského podniku schopen stanovit odpovídající dobu údržnosti výrobku a případně také správně zařadit výrobek do příslušné kategorie z hlediska schopnosti podporovat nebo nepodporovat růst *Listeria monocytogenes*.

„**Dobrovolné**“ studie údržnosti jsou detailnější laboratorní studie, jejichž prostřednictvím provozovatel potravinářského podniku validuje stanovenou dobu údržnosti výrobku, tj. prokazuje, že úroveň *Listeria monocytogenes* nepřekročí limit 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti. Mezi hlavní typy těchto dobrovolných studií patří zejména:

- **Challenge testy**, které poskytují informace o chování *Listeria monocytogenes* ve výrobku při jeho umělém naočkování a umožňují sledovat jeho růst v průběhu doby údržnosti,
- **prediktivní matematické modelování**, které na základě známých vlastností výrobku a podmínek prostředí odhaduje možné chování *Listeria monocytogenes* v průběhu doby údržnosti.

Tyto studie by měly splňovat požadavky uvedené v aktuálních pokynech EURL, zejména:

- *EURL Lm Technical Guidance Document - shelf-life studies (2021)*
- *EURL Guidance - competence of laboratories (2023)*
- *Guidance Document on Lm shelf-life studies (2025)*

Všechny dokumenty jsou dostupné na stránkách EURL Mandate | EURL.

Nejnovější dokument z prosince 2025 je navíc dostupný i v českém jazyce (neoficiální překlad) na webu SVS:

GUIDANCE DOCUMENT on *Listeria monocytogenes* monitoring and shelf-life studies 2025 (CS) (1,7 MB)

Aktivity Státní veterinární správy

Státní veterinární správa se na implementaci těchto změn systematicky připravovala a aktivně se podílela na zvyšování odborné úrovně v této oblasti. SVS uspořádala tři odborná školení v různých regionech České republiky, během nichž bylo proškoleno více než 200 inspektorů, kteří provádějí odběr vzorků potravin určených k přímé spotřebě. Zároveň SVS zajistila zpřístupnění klíčových metodických materiálů, včetně českého překladu aktuálních pokynů EURL pro provozovatele potravinářských podniků.

SVS se rovněž aktivně zapojuje do komunikace s odbornou veřejností a do sdílení zkušeností, a to zejména prostřednictvím účasti na odborných seminářích a přednáškách zaměřených na problematiku *Listeria monocytogenes*. Příkladem je aktivní vystoupení na webináři „Trendy mikrobiologického testování listerií v potravinářství“, pořádaném společností Thermo Fisher Scientific, jehož součástí byla i účast v panelové diskusi. Dále se SVS účastnila IFS konference o bezpečnosti potravin, mezikrajského semináře epidemiologů a spolupracovala a aktivně vystoupila na konferenci „*Listeria monocytogenes* v mase a masných výrobcích: prevence výskytu, možnosti detekce a zdravotní rizika“, pořádané Veterinární univerzitou Brno.

Nejčastější dotazy

Je nutné provádět dobrovolné studie údržnosti (challenge testy nebo prediktivní matematické modelování)?

Zobrazit odpověď [∨]

Ne, jak již z názvu vyplývá, studie typu challenge test nebo prediktivní matematické modelování jsou dobrovolné a nepovinné. Pokud výrobce nebude mít pro svůj výrobek vypracovanou dobrovolnou studii údržnosti, a tedy neprokáže ke spokojenosti příslušného orgánu, že úroveň *Listeria monocytogenes* nepřekročí limit 100 KTJ/g po celou dobu údržnosti, bude se na něho vztahovat limit „**nezjištěno ve 25 g**“ dle nařízení (ES) č. 2073/2005.

Studie provedené dle starších verzí guidance dokumentů - jakým způsobem se budou hodnotit?

Zobrazit odpověď [∨]

Dříve provedené studie budou posuzovány stejně jako nově provedené studie a mohou být uznány, pokud budou v souladu s aktuálními Guidance dokumenty.

Zahraniční studie údržnosti - jak bude probíhat hodnocení studií od výrobců ze zahraničí?

Zobrazit odpověď [∨]

Posouzení zahraničních studií údržnosti podléhá stejnému postupu jako v případě studií údržností českých výrobců. Při odběru vzorků bude PPP poučen o možnosti a době (5 pracovních dnů) k doložení studie k odebrané potravíně - až dle posouzení studie bude výsledek vyhodnocen.

<https://www.svscr.cz/nove-pozadavky-na-kontrolu-listeria-monocytogenes>